

Nedostatky pri poskytovaní sociálnych služieb ovplyvňujúce ich kvalitu

PhDr. Mária KOŠŮTOVÁ, MPSVR SR

DOHL'AD – podľa § 98 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nálezU Ústavného súdu SR č. 332/2010 Z. z., zákona 551/2010 Z. z. a zákona č. 50/2012 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnych službách“)

Súvisiace právne predpisy

Ústava Slovenskej republiky (460/1992 Zb.),

- **Zákon č. 447/2008 Z. z.** o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia... v znení neskorších predpisov,
- **Zákon č. 448/2008 Z. z.** o sociálnych službách... v znení neskorších predpisov,
- **Zákon č.10/1996 Z. z.** o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- **Zákon č. 40/1964 Zb.** Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov,
- **Zákon č. 71/1967 Zb.** o správnom konaní v znení neskorších predpisov

Konanie

pred a pri nástupe do ZSS

- **Preukázanie potreby alebo odkázanosti na sociálnu službu**
- **Rozhodnutie o posúdení odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby (služby v ZSS podľa § 34 – 41) – právoplatné**
- **Ak nie je žiadateľ posúdený – (§ 8 ods. 6-preukázanie splnenia podmienky)**
- **Žiadosť o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (výnimka - § 74 ods. 3)**
- **Zmluva – písomná (§ 74 ods. 2) náležitosti zmluvy (§ 74 ods. 7)**

Konanie pred a pri nástupe do ZSS

- **Úhrada za poskytované sociálne služby** (VZN/cenník, výpočtový list, určenie dennej úhrady s rozpisom -R+D+O+O+V+V2, určenie sumy za 1 deň,
- **Zmluva o úschove cenných vecí – ZSS s týždenným a celoročným pobytom** (§ 9 ods. 12)
- **Dary poskytovateľovi ako súčasť konania pri nástupe** (podmienenie podľa § 74 ods. 6?)

Vnútorne dokumenty

- **Prevádzkový poriadok** - potrebný pre udelenie súhlasu RÚVZ k prevádzke z hľadiska ich pôsobnosti, (RÚVZ sa nevyjadrí, ak obsahuje náležitosti poskytovania sociálnej služby podľa zákona o sociálnej pomoci a nie zákona o soc. službách)
- **Domáci poriadok a iné vnútorné predpisy – zákon neukladá povinnosť mať ho spracovaný! **ALE** (ako plnia povinnosť podľa § 9 ods. 7)**
- **Informácie pre príbuzných a návštevy** – sprístupnenie „domáceho poriadku“ vo vstupnej hale, v návštevných miestnostiach a pod

Prečo domáci poriadok?

- **Domáci poriadok** – aké služby poskytovateľ poskytuje a za akých podmienok, konanie pri nástupe do ZSS, výška úhrady a spôsob výpočtu, vyúčtovania preplatiek, riešenie nedoplatkov, popis činností (najmä bývanie, stravovanie), iné činnosti a terapie, telesné a netelesné obmedzenia, zdravotná starostlivosť, úschova cenných vecí, pohyb prijímateľov mimo ZSS, postup pri ukončení poskytovania služby vrátane postupu pri úmrtí prijímateľa, ale aj návštevy, nočný pokoj, riešenie sťažností, fajčenie prijímateľov, a pod.
- **Samostatné smernice**

Zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a najčastejšie zistené nedostatky

- uzatvorená **bez žiadosti** fyzickej osoby o uzatvorenie zmluvy;
- uzatvorená **bez** právoplatného rozhodnutia o posúdení (mimo prípadov v ohrození života);
- všeobecná alebo „uniformovaná“ – rovnaká u všetkých prijímateľov **nezohľadňuje individuálne podmienky** prijímateľa;
- neobsahuje všetky náležitosti zmluvy (§ 74 ods. 7)
- vecný rozsah služieb týkajúci sa konkrétneho prijímateľa (neuvádzať služby, ktoré sa prijímateľovi neposkytujú)
- v prípadoch, ak ide o prijímateľa, ktorému je DSS opatrovníkom, potrebné ustanoviť **kolízneho** opatrovníka (súdom)
- v zmluve používa pojem „skúšobná doba“ bez opory v zákone

Zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a najčastejšie zistené nedostatky

- spôsob určenia platenia úhrady (aký je skutočne s prijímateľom dohodnutý),
- spôsob určenia výšky úhrady musí byť prehľadný (výpočtový list alebo iná forma) – prijímateľ má právo vedieť koľko a za čo platí,
- nesledovanie majetku a príjmu prijímateľa podľa zákona č. 447/2008 Z. z. (pri úhrade),
- povinnosti uložené prijímateľovi v zmluve (napr. odchod oznámiť do 15. dňa v kalendárnom mesiaci a pod.) **pozor Ústava**,
- uvedenie povinností prijímateľa, avšak nie všetkých povinností poskytovateľa vyplývajúcich mu zo zákona o sociálnych službách t.j. neúplné informácie,
- neuvádzanie práv prijímateľa,

Obmedzenia prijímateľa sociálnej služby

- vedenie registra telesných a netelesných obmedzení (§ 10 ods. 4),
- zapisovanie obmedzení a zasielanie oznámení ministerstvu (§ 10 ods. 6),
- obmedzenie pobytu mimo ZSS počtom dní 28 (platilo podľa zákona č. 195/1998 Z. z.) (porušenie Ústavy SR),
- pohyb mimo ZSS iba na základe priepustky podpísanej riaditeľom (porušenie Ústavy SR),
- zamykanie ZSS bez určenia podmienok slobodného pohybu napr. v domácom poriadku (porušenie Ústavy SR),
- povinnosť odoberať stanovený počet jedál denne (§ 17 ods. 3),
- nariadenie prijímateľom - rešpektovať nočný pokoj vypnutím televízora od 22.00 do 06.00 hod. (porušenie Ústavy SR),

Porušenia práv prijímateľa

pri pobytovej službe

- vytváranie podmienky, aby sa prijímatelia mohli podieľať na určovaní životných podmienok,
- rešpektovanie práva na súkromie,
- zabezpečenie dostupnosti informácií v zrozumiteľnej forme (najmä prijímatelia so zrakovým alebo sluchovým postihnutím),
- právo prijímateľa na náhradu škody spôsobenej pri poskytovaní sociálnej služby (uviest' v domácom poriadku, v zmluve),

Porušenia iných povinností poskytovateľa

- individuálne rozvojové plány a programy sociálnej rehabilitácie,
- nedostatočná informovanosť prijímateľov,
- nenahlasovanie majetku po zomrelom prijímateľovi do dedičského konania, resp. vydanie vecí aj financií jednému z dedičov alebo kontaktnej osobe,
- monitorovanie ležiacich prijímateľov bez ich súhlasu a zverejnenia oznamu, že priestory sú monitorované,
- neoznačuje osobný majetok prijímateľa (vlastný TV, rádio), nevedie evidenciu jeho osobných vecí a nevykonáva ich inventarizáciu,

Porušenia iných povinností poskytovateľa

- nariaďuje prijímateľovi vlastného zmluvného lekára, ktorý nemá zmluvu so zdravotnou poisťovňou a účtuje úhradu (neverejní poskytovatelia),
- neupravuje vnútorným predpisom podmienky úschovy cenných vecí, zabezpečuje ich, **v niektorých prípadoch účtuje** za to, ale nemá to upravené v žiadnom vnútornom dokumente (neverejní poskytovatelia), upriamujem pozornosť na to aby táto úschova bola poistená
- prevádzkuje tzv. vedľajšie hospodárstvo bez súhlasu zriaďovateľa a bez upravenia podmienok vo vnútornom predpise,
- pri odovzdávaní osobných vecí po ukončení poskytovania sociálnej služby (aj pri úmrtí) nespíše zoznam, resp. nedisponuje prehlásením preberajúceho, že veci ponecháva pre potreby ostatných prijímateľov (pri pobytovej službe).

Terénne sociálne služby

➤ **Opatrovateľská služba –**

prijaté VZN je podľa právneho názoru odboru dohľadu v rozpore so zákonom, neznalosť zákona o sociálnych službách, zákona o správnom konaní, krátenie hodín opatrovateľskej služby aj napriek rozsahu odkázanosti (finančné dôvody), výpoveď opatrovateľke, aj keď u opatrovanej odkázanosť nezanikla ...

Ostatné

- podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby - § 9 ods. 6 – 8 zákona o sociálnych službách + príloha č. 2,
- požiadavky na úpravu prostredia pre potreby osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu (bezbariérovosť) najneskôr do 31. 12. 2015 (§ 110a ods. 3),
- poistenie poskytovateľa na zodpovednosť za škodu spôsobenú pri poskytovaní sociálnej služby alebo v priamej súvislosti s ňou (§ 67) – zo zmluvy musí byť zrejmé, že ide o poistenie na uvedený účel.

Správne delikty

---

§ 101 –

Pri porušení ustanovení uvedených v § 101 písm. a) až e) ministerstvo **uloží** (nie „môže uložiť“) poskytovateľovi sociálnej služby, ak ním je právnická osoba, pokutu od 200 do 2000 €!

Ďakujem za pozornosť.

Kontakt : PhDr. Mária Košútová
riaditeľka odboru dohľadu nad poskytovaním
sociálnych služieb
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
Slovenskej republiky
Špitálska 4, 6, 8
816 43 Bratislava
02/2046 2220, 0917 483873
maria.kosutova@employment.gov.sk

